

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Septembercirculaire 2022 gemeentefonds	3487219		11 oktober 2022

Geachte raadsleden,

In deze raadsbrief informeren wij u over de actuele ontwikkelingen als gevolg van de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds. Deze circulaire is gebaseerd op de Miljoenennota 2023 van het Rijk. Op hoofdlijnen wordt ingegaan op de financiële consequenties die voortvloeien uit deze circulaire ten opzichte van de meicirculaire 2022.

Structurele beeld van Beleidsbegroting 2023-2026 wijzigt enigszins

De kernboodschap van de septembercirculaire 2022 is voor onze gemeente dat het structurele beeld voor de gemeentefinanciën enigszins is gewijzigd ten opzichte van de Beleidsbegroting 2023-2026. Voor de jaren 2023-2025 is het jaarlijkse financiële effect wat nadeliger. Weliswaar ontvangen we extra middelen in 2026, dit is echter slechts een eenmalige, gedeeltelijke 'reparatie' van het financieel ravijn 2026. In 2027 is het ravijn zelfs nog groter dan oorspronkelijk (voor de reparatie) in 2026 het geval was. Dit zet de dekking van structurele (nieuwe) taken en investeringen (bijvoorbeeld vanuit de strategische agenda) sterk onder druk. De nog steeds zeer hoge inflatie maakt dat we als college daarom met gepaste voorzichtigheid kijken naar ons structureel financieel perspectief. Gelukkig zien we dat (accres)middelen in de jaren 2023-2025 incidenteel inzetbaar zijn voor de stad, zodat we die kunnen inzetten waar de nood het hoogst is.

In de septembercirculaire 2022 is sprake van algemene mutaties (accres, nominale ontwikkelingen, voorschot BTW-compensatiefonds, aanpassing hoeveelheden van diverse maatstaven), diverse (taak)mutaties en een aanvullende coronavergoeding voor de SWB.

Beleidsbegroting 2023 - 2026 op basis van meicirculaire 2022

Deze brief volgt (traditiegetrouw) in het proces ná de afronding van de Beleidsbegroting 2023-2026 in ons college. Deze begroting kent een positief beeld (zie de tabel op de volgende pagina - 2e regel) voor de jaren 2024 tot en met 2026. De begroting is conform de gebruikelijke werkwijze gebaseerd op de meicirculaire 2022. Wij vinden het van belang u te informeren over de effecten van de septembercirculaire 2022, zodat u zich een zo actueel mogelijk financieel beeld kunt vormen.

Vanaf 2027 zakt de bijdrage in het gemeentefonds weer fors. Anders dan u gewend bent van ons, presenteren wij daarom in deze brief op onderdelen ook de jaarschijf opvolgend aan onze begrotingsperiode (2023-2026), te weten 2027, voor een goed en volledig financieel beeld.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Effect septembercirculaire 2022 op de begrotingen 2022 en 2023 e.v.

De doorrekening van de septembercirculaire 2022 leidt tot het volgend financieel effect voor de begrotingsjaren (* € 1.000; - = nadeel):

	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal financieel effect septembercirculaire 2022:	2.014	-121	-566	-927	3.498

De mutaties op basis van de septembercirculaire 2022 zijn voor 2022 verwerkt in de 2e Beleidsrapportage 2022 (zaaknummer: 3487655). Het financieel effect hiervan is per saldo ruim € 2,0 miljoen voordelig in 2022. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een voorschot van het BTW-compensatiefonds (vloeit terug naar gemeenten) en de actualisatie van de gemeentelijke en landelijke aantallen van de diverse verdeelmaatstaven.

Daarnaast zijn er extra middelen toegekend voor de energietoeslag in de septembercirculaire 2022 (bijna € 3,5 miljoen) boven op de middelen die in de meicirculaire 2022 (€ 4,3 miljoen) beschikbaar zijn gesteld. Tevens is ongeveer € 168.000 in 2022 beschikbaar voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Op de overige mutaties wordt in de bijlage van deze raadsbrief ingegaan.

De mutaties voor 2023 e.v. zullen worden verwerkt in een (meerjarige) begrotingswijziging, na de vaststelling van de Beleidsbegroting 2023-2026 door uw gemeenteraad. Het effect op het begrotingssaldo is (* € 1.000; - = nadeel):

	2023	2024	2025	2026
Concept Beleidsbegroting 2023-2026	0	3.595	8.915	1.557
Totaal financieel effect septembercirculaire 2022	-121	-566	-927	3.498
Nieuw begrotingssaldo na septembercirculaire 2022	-121	3.029	7.988	5.055

Na de verwerking van de septembercirculaire 2022 is er voor de jaren 2023 tot en met 2025 sprake van een negatiever beeld ten opzichte van de concept Beleidsbegroting 2023-2026. Door de eenmalige, gedeeltelijke 'reparatie' van het financieel ravijn in 2026 is er voor dit jaar een positiever beeld.

Het effect in 2023 e.v. wordt met name veroorzaakt door ontwikkelingen in het nominale deel van het accres, de landelijke en gemeentelijke hoeveelheidsverschillen bij diverse verdeelmaatstaven en diverse taakmutaties (bijv. inburgering).

Accessen/nominale ontwikkelingen

De accessen 2023 tot en met 2026 zijn positief. Voor 2027 en verder is het accres negatief. Wij reserveren conform ons financieel beleid het meerjarig accres van het gemeentefonds om de grote stijgingen (lonen en prijzen) in de begroting van volgend jaar (via de Zomernota 2023-2027) te dekken. Mede door een andere grondslag in de bepaling van de loon- en prijsontwikkelingen, voorzien we, dat de extra middelen structureel onvoldoende gaan zijn om de hogere prijzen te kunnen dekken.

Concreet leidt dit tot van een voordeel van € 1,9 miljoen in 2023 naar een tekort van bijna € 3 miljoen in 2027. Wij benutten hiervoor reeds de op zij gezette middelen vanuit de septembercirculaire 2021 en de meicirculaire 2022. Voor een uitgebreide (technische) toelichting verwijzen we naar paragraaf 1.1 van de bijlage.

We stellen voor het verschil tussen het accres en de nominale ontwikkeling in de septembercirculaire 2022 voor de jaren 2023 en 2024 toe te voegen aan de stelpost gemeentefonds 'Accres/nominale ontwikkelingen'. Deze stelpost verlagen we in 2025 tot en met 2027 jaarlijks voor de nadelige saldi (voordeel accres – nadeel nominale ontwikkelingen) die zijn ontstaan in deze septembercirculaire.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

(* € 1.000; - = nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen septembercirculaire 2021	565	539	524	397	396
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen gematigd scenario meicirculaire 2022	6.570	9.756	12.024	5.963	7.024
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen septembercirculaire 2022	1.911	378	-817	-1.407	-2.992
Totaal stelpost accres/nominale ontwikkelingen na septembercirculaire 2022	9.047	10.673	11.730	4.953	4.428

Bovenstaande (structurele) middelen dienen we zeker in deze stelpost te 'reserveren' om de nu al gestegen prijzen op te vangen op basis van de MEV 2023 (september 2022). Deze middelen staan dus tot onze beschikking om de gestegen prijzen mee te kunnen dekken in de begroting. Ter indicatie: globaal 'kost' 1% loon- en prijsstijging € 1,6 miljoen netto (structureel) in de gemeentebegroting. Met netto wordt bedoeld zowel lasten dan wel baten waarop de loon- en prijsstijgingen van toepassing zijn.

Bij de CEP 2023 in maart volgend jaar komt het CPB met een nieuwe inschatting van de loon- en prijsontwikkelingen over 2023 e.v. (en de correcties van voorgaande jaren 2021 en 2022). Daarin zien we ongetwijfeld de voor 2022 sterk oplopende inflatiecijfers terug, als gevolg van onder andere de energieprijzen. In de Zomernota 2023-2027 maken we vervolgens de totaalbalans op of de (structurele) compensatie in het gemeentefonds in de meicirculaire 2023 voor de veel hogere prijs- en loonontwikkelingen tezamen met de weggezette middelen uit eerdere circulaire (= stelpost accres/nominale ontwikkelingen) toereikend zal zijn.

In de jaren 2023 tot en met 2025 is het mogelijk om incidentele maatregelen te treffen om de effecten van de inflatie/stijgende energieprijzen te dempen voor degenen die het hardst worden getroffen in de gemeente.

Vanaf 2026/2027 grote onzekerheden over gemeentefinanciën en dalend accres

Het Rijk werkt met gemeenten en provincies aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. Hierbij gaat het mogelijk om een groter eigen belastinggebied. In aanloop daar naartoe stelt het kabinet voor gemeenten eenmalig € 1 miljard (macro) extra in 2026 beschikbaar. Dit betreft een eenmalige bijdrage die samenhangt met de voorgenomen andere manier van bekostigen van gemeenten na 2025. Eerder was door het Coelo becijferd dat gemeenten door de herijking van het gemeentefonds in 2026 een gezamenlijk tekort van € 3,9 miljard dreigt voor gemeenten. In de Rijksbegroting zet het kabinet een kleine stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 door € 1 miljard aan het gemeentefonds toe te voegen. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval.

In 2027 is namelijk ten opzichte van 2026 een daling van het accres te zien en valt de nominale ontwikkeling negatiever uit. Daarnaast vervalt de eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem 2026 in 2027. Grofweg ontvangen we in 2027 € 6 miljoen minder gemeentefondsuitkering dan in 2026. Er is dus nog steeds sprake van grote onzekerheid over de structurele gemeentefinanciën vanaf 2026/2027.

Uitgebreide toelichting

In de bijlage treft u een uitgebreide toelichting aan van alle financiële effecten van september-circulaire 2022 van het gemeentefonds op de begroting.

Effecten besluitvorming

Het voordeel van ruim € 2 miljoen voor 2022 is inmiddels verwerkt in de 2e Beleidsrapportage 2022. De voorgestelde mutaties voor 2023 e.v. worden verwerkt in een (meerjarige) begrotingswijziging, na de vaststelling van de Beleidsbegroting 2023-2026 door uw gemeenteraad.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

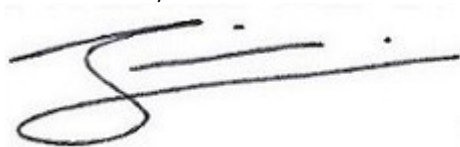
Telefoonnummer

14-074

Informatieve bijeenkomst

Het college biedt een informatieve bijeenkomst over deze septembercirculaire aan voor raadsleden op 24 oktober a.s. Hierover heeft al afstemming met het presidium plaatsgevonden door de griffie. Er wordt dan een presentatie gegeven door medewerkers van de gemeente over deze technisch ingewikkelde materie. Er is ook gelegenheid tot het stellen van vragen door de raadsleden.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

BIJLAGE – Financiële effecten septembercircularie 2022 op de begroting

Financieel effect op basis van de septembercircularie 2022 van het gemeentefonds						
(onder voorbehoud van rectificaties ministerie)						
	- = nadeel; bedragen (* € 1.000)					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1. Algemene uitkering:						
1.1a Accresontwikkeling		1.911	2.335	2.564	2.857	2.448
1.1b Nominale ontwikkelingen			-1.958	-3.381	-4.264	-5.440
1.2 Eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem					4.520	
1.3 Voorschot BCF-plafond 2022	1.538					
1.4 Hoeveelheidsverschillen (zie ook 4.3)	502	1.274	741	394	298	129
1.5 Diverse kleine mutaties	-8	0	0	1	1	1
Taakmutaties:						
1.6a Energietoeslag (septembercircularie 2022)	3.097					
1.6b Energietoeslag (correctie meicircularie 2022)	355					
1.7 Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-21					
1.8 Asiel (inburgering)	92	201	156			
1.9 Participatie IPS Regeling		-57				
1.10 Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten		-145	-153	-159	-149	-151
1.11 Bijdrage centrale financiering GDI		-35	-36	-37	-34	-35
2. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen:						
2.1 Maatschappelijke begeleiding statushouders	168					
2.2 Invoeringskosten Omgevingswet	553					
2.3 Wet kwaliteitsborging bouw	91	37	37	37	37	
2.4 Leerlingenvervoer Oekraïne	11					
2.5 Voortzetting pleegzorg algemene vreemdelingen voorzieningen	31					
3. Integratie-uitkeringen sociaal domein:						
3.1 Participatie (IU) (coronacompensatie)	69					
4. Baten op stelposten gemeentefonds						
4.1 Omgevingswet (indicatief bedrag meicircularie 2022)	-551					
4.2 Wet kwaliteitsborging (indicatief bedrag meicircularie 2022)	-90	-37	-37	-37	-37	-37
4.3 Rectificatie ministerie van BZK m.b.t. landelijke stijging WOZ-waarden woningen (d.d. 7 oktober 2022)		-1.158	-1.119	-1.127	-1.137	-1.145
Totaal effect op gemeentefondsuitkeringen	5.837	1.990	-32	-1.745	2.091	-4.231
Lastenmutaties:						
1.1 Stelpost accres/nominale ontwikkelingen septembercircularie 2022		-1.911	-378	817	1.407	2.992
1.6a Taakveld - Energietoeslag (septembercircularie 2022)	-3.097					
1.6b Taakveld - Energietoeslag (correctie meicircularie 2022)	-355					
1.8 Taakveld - Asiel (inburgering)	-92	-201	-156			
2.1 Taakveld - Maatschappelijke begeleiding statushouders	-168					
2.4 Taakveld - Leerlingenvervoer Oekraïne	-11					
2.5 Taakveld - Voortzetting pleegzorg algemene vreemdelingen voorzieningen	-31					
3.1 Taakveld- Participatie (SWB)	-69					
Totaal effect op lastenmutaties:	-3.823	-2.112	-534	817	1.407	2.992
Totaal financieel effect septembercircularie 2022:	2.014	-121	-566	-927	3.498	-1.238

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Hieronder volgt een toelichting op elk onderdeel uit de tabel.

1. Algemene uitkering:

1.1 Accresontwikkeling/nominale ontwikkeling

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse voeding van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het accres genoemd en wordt uitgedrukt in een percentage.

In de zomer van 2022 hebben de fondsbeheerders en de VNG afgesproken een splitsing in het accres aan te brengen tussen het *volumedeel* en het *nominale deel* (ten behoeve van loon- en prijsontwikkelingen).

Het *volumedeel* is vastgeklikt voor de jaren 2022 tot en met 2025 op de stand van de meicirculaire 2022 volgens de afspraak tussen de fondsbeheerders en de VNG. Het volumedeel is ter compensatie van de bevolkingstoename en het reëel accres.

Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd. Er wordt geen accres meer verstrekt voor het volumedeel, alleen nog maar voor het nominaal accres (loon- en prijsontwikkelingen).

Het *nominale deel* wordt jaarlijks definitief vastgesteld op basis van de stand van de meicirculaire. Dat verklaart waarom in deze septembercirculaire geen extra compensatie voor 2022 wordt verstrekt voor de gestegen inflatie in 2022. De mutatie in het accres voor het nominale deel bedraagt in deze circulaire € 1,9 miljoen in 2023 oplopend tot € 2,9 miljoen in 2026.

In de meicirculaire 2022 gingen we nog uit van de prijsmutatie bbp¹ om van lopende naar constante prijzen te komen, omdat het ministerie van BZK deze index voorheen ook hanteerde. Vanaf de septembercirculaire 2022 hanteren we de indices die het ministerie van BZK ook gebruikt om het nominaal deel van het accres te berekenen.

Gelet op het feit dat de gemeentefondsuitkering ongeveer 50-60% van onze totale inkomsten op de gemeentebegroting behelst, willen we in de begrotingsuitgangspunten vanaf de Beleidsbegroting 2024-2027 aansluiting zoeken bij de dezelfde indices die het Rijk nu hanteert:

- Loonvoet sector overheid (tot en met Beleidsbegroting 2023-2026 hanteren wij: de prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers);
- Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc) (a) (deze hanteren we altijd al in de begroting).

De loon- en prijsontwikkeling (LPO) in het accres is nu bijgesteld op basis van de Macro Economische Verkenning 2023 (MEV2023) van het Centraal Planbureau van september 2022. In de meicirculaire 2022 was de berekening nog gebaseerd op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP2022) van maart 2022.

Voor verwachte looncompensatie 2023 hadden we al 3,3% o.b.v. meicirculaire 2022 (=CEP 2022) geraamd in de Beleidsbegroting 2023-2026. Deze blijft in de septembercirculaire 2022 gelijk. De verwachte prijscompensatie voor 2023 is toegenomen van 2,3% (meicirculaire 2022) naar 5,9% (septembercirculaire 2022).

¹ De economische groei wordt berekend met behulp van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is onder meer de som van de bestedingen aan goederen en diensten door ingezetenen van Nederland (consumptie huishoudens, consumptie overheid, bruto-investeringen bedrijven en huishoudens en bruto-investeringen overheid) en het saldo van uitvoer en invoer van goederen en diensten.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer

14-074

Globaal is 1% loon- en prijsstijging € 1,6 miljoen als netto (structureel) totaaleffect in de gemeentebegroting. Met netto totaaleffect wordt bedoeld zowel lasten dan wel baten waarop de loon- en prijsstijging van toepassing is.

Door de wijziging in de grondslag waarover het LPO-accres (van prijsmutatie bbp naar indices in deze septembercirculaire) wordt berekend, leidt dit voor het jaar 2024 tot een nadeel van bijna € 2,0 miljoen oplopend tot een nadeel van ruim € 5,4 miljoen in 2027.

Daarom stellen we voor het verschil tussen het accres en de nominale ontwikkelingen in de septembercirculaire 2022 voor de jaren 2023 en 2024 toe te voegen aan de stelpost gemeentefonds 'Accres/nominale ontwikkelingen'. Deze stelpost verlagen we in 2025 tot en met 2027 jaarlijks voor de nadelige saldi (voordeel accres en nadeel nominale ontwikkelingen) die zijn ontstaan in deze septembercirculaire.

	(* € 1.000; - = nadeel)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen septembercirculaire 2021	565	539	524	397	396
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen gematigd scenario meicirculaire 2022	6.570	9.756	12.024	5.963	7.024
Stelpost accres/nominale ontwikkelingen septembercirculaire 2022	1.911	378	-817	-1.407	-2.992
Totaal stelpost accres/nominale ontwikkelingen na septembercirculaire 2022	9.047	10.673	11.730	4.953	4.428

Bovenstaande (structurele) middelen dienen we zeker in deze stelpost te reserveren om de nu al gestegen prijzen op te vangen op basis van de MEV 2023 (september 2022). Deze middelen staan dus tot onze beschikking om de gestegen prijzen mee te kunnen dekken in de begroting.

In de Zomernota 2023-2027 maken we de totaalbalans op of de compensatie in het gemeentefonds van het Rijk in de meicirculaire 2023 toereikend is voor de hoge prijs- en loonontwikkelingen in 2023 (en de correcties van voorgaande jaren 2021 en 2022) o.b.v. het nieuwe CEP 2023 in maart 2023. Het is nu nog niet te voorspellen hoe de prijzen en lonen zich de komende periode verder ontwikkelen.

In de jaren 2023 tot en met 2025 is het mogelijk om incidentele maatregelen te treffen om de effecten van de inflatie/stijgende energieprijzen te dempen voor degenen die het hardst worden getroffen in de gemeente.

1.2 Eenmalige rijksbijdrage financieringssysteem

Het Rijk werkt met gemeenten en provincies aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. Hoe de financiering van gemeenten er vanaf 2026 uit ziet, is en blijft een groot vraagteken. Het is nog steeds wachten op concrete plannen daarvoor. Mogelijk krijgen lokale overheden, zoals gemeenten en provincies, de beschikking over een groter eigen belastinggebied, maar zeker is dat allerm minst.

In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet voor gemeenten eenmalig € 1 miljard (macro) extra in 2026 beschikbaar. Daarvan wordt een bedrag van € 76 miljoen aan het BTW-compensatiefonds (BCF) toegevoegd en komt € 924 miljoen beschikbaar via de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Dit betreft een eenmalige bijdrage die samenhangt met de voorgenomen andere manier van bekostigen van gemeenten na 2025. Eerder was door het Coelo becijferd dat gemeenten door de herijking van het gemeentefonds in 2026 een gezamenlijk tekort van € 3,9 miljard dreigt voor gemeenten. In deze Rijksbegroting zet het kabinet een kleine stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 door € 1 miljard aan het gemeentefonds toe te voegen. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Uitkeringsjaar 2027

Wij willen u buiten de scope van de concept-Beleidsbegroting 2023 -2026 wijzen op de gemeentefondsuitkering 2027. Zoals u kunt zien in de tabel 'Totaal financieel effect septembercirculaire 2022' is er in 2027 ten opzichte van 2026 een daling van het accres te zien en valt de nominale ontwikkeling negatiever uit. Daarnaast vervalt de eenmalige rijksbijdrage financieringsystematiek 2026 in 2027. Grofweg ontvangen we in 2027 € 6 miljoen minder gemeentefondsuitkering dan in 2026. Er is dus nog steeds sprake van grote onzekerheid over de structurele gemeentefinanciën vanaf 2026/2027.

1.3 Voorschot BTW-compensatiefonds - plafond 2022

De ontwikkeling van het BTW-Compensatiefonds (BCF) en het bijbehorende plafond leiden met ingang van 2015 tot een toe- of afname van de algemene uitkering. De ruimte onder het plafond is voor het jaar 2022 in deze circulaire als voorschot geraamd. Voor Hengelo betreft dit ruim € 1,5 miljoen voordelig. In de meicirculaire 2023 wordt de ruimte onder het plafond voor het jaar 2022 definitief vastgesteld en wordt het verschil met dit voorschot verrekend.

1.4 Hoeveelheidsverschillen

De actualisatie van de gemeentelijke en landelijke aantallen van de diverse verdeelmaatstaven in de algemene uitkering leiden tot voordelige effecten met een bandbreedte van ruim € 0,1 miljoen tot bijna € 1,3 miljoen jaarlijks.

Landelijke aanpassingen in de hoeveelheden van de maatstaven zijn er met name in minderheden, omgevingsadressendichtheid en WOZ-waarden. Zie ook onderdeel 4.3 Rectificatie ministerie van BZK m.b.t. landelijke stijging WOZ-waarden woningen (d.d. 7 oktober 2022). Aanpassingen in gemeentelijke aanpassingen zijn er met name in lage inkomens, minderheden, uitkeringsontvangers, medicijngebruik en leerlingen.

1.5 Diverse kleine mutaties

Er zijn kleine verschillen door correcties als gevolg van fouten door het ministerie van BZK in de meicirculaire 2022 voor:

- Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg;
- Prenataal huisbezoek (correctie).

Daarnaast is sprake van kleine mutaties voor de BRP en BSN (naheffing 2021) en voorschoolse voorziening peuters (bijdrage 2022).

Gelet op de geringe bedragen van de hiervoor genoemde onderdelen gaan we hiervoor geen aanpassingen in de begroting doorvoeren.

1.6 Energietoeslag (septembercirculaire 2022/correctie meicirculaire 2022)

In de meicirculaire 2022 is voor Hengelo ruim € 4,3 miljoen (incl. uitvoeringskosten) beschikbaar gesteld in verband met het verstrekken van een energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen.

Op 28 juli 2022 heeft het ministerie een correctie (extra middelen ter grootte van € 355.000) op de meicirculaire 2022 doorgevoerd, omdat per abuis de verdeling over gemeenten op basis van de verkeerde gewichten is verdeeld door het Rijk in de meicirculaire.

In het debat over de Voorjaarsnota op 5 juli jl. heeft het Kabinet aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag nogmaals te verhogen, van € 800 naar € 1.300. Door het kabinet is in de septembercirculaire 2022 extra budget (bijna € 3,1 miljoen) toegekend aan gemeenten voor de ophoging van de energietoeslag en de extra uitvoeringskosten. Wij stellen u voor de middelen voor de energietoeslag op het betreffende taakveld te ramen. Naar verwachting blijven we met de verstrekkingen inclusief uitvoeringskosten binnen de ontvangen rijksmiddelen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

1.7 Landelijke Vreemdelingen Voorziening

Het pilotprogramma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In afwachting van een nieuwe, structurele, regeling heeft het kabinet, in overleg met de VNG, besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2022. Ook deze verlenging wordt gezamenlijk bekostigd door Rijk en gemeenten. Het nadeel van circa € 21.000 voor 2022 kunnen we niet verrekenen met een andere post in de begroting.

1.8 Asiel (inburgering)

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus jl. is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen (respectievelijk € 92.000, € 201.000 en € 156.000 voor Hengelo). Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden. Voorgesteld wordt deze middelen op het betreffende taakveld te ramen voor de jaren 2023 en 2024. De middelen voor 2022 worden toegevoegd aan de reserve decentralisatie-uitkeringen, zodat ze beschikbaar blijven voor inburgering.

1.9 Participatie IPS Regeling

Voor de Regeling vergoeding Individuele plaatsing en steun (IPS) voor de gemeentelijke doelgroep is in totaal macro € 21,5 miljoen beschikbaar. Volgens een bestuurlijk afspraak dragen gemeenten de helft bij van de uitgaven van de subsidie. Daarom wordt eenmalig in 2023 (ruim € 57.000 voor Hengelo) uitgenomen uit het gemeentefonds. Dit programmageld is bestemd voor de inzet van IPS trajecten voor de re-integratie van mensen met een ernstige psychische aandoening of een zogenoemde common mental disorder via een subsidieregeling. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van VWS trekken hierin samen op. De subsidieregeling 'IPS-trajecten voor de gemeentelijke doelgroep' verstrekt subsidie aan een GGZ-instelling voor een tot en met 14 december 2023 aangevraagd IPS-traject. Het betreft IPS-trajecten voor mensen die vallen onder de re-integratie-verantwoordelijkheid van gemeenten. Hiertoe behoren mensen met verschillende bijstandsuitkeringen en niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Het nadeel van ruim € 57.000 voor 2023 kunnen we niet verrekenen met een andere post in de begroting.

1.10 Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten

De VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen om met ingang van 2023 een structureel bedrag uit het gemeentefonds te nemen ten behoeve van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) van de Jeugdwet en de Wmo. Het overeengekomen bedrag per jaar is gelijk aan de begrote uitvoeringskosten van de SVB voor de Jeugdwet en de Wmo in 2022. Het gaat om een jaarlijkse uitname van € 149.000 tot € 159.000 voor Hengelo. Dit structurele bedrag kunnen we niet verrekenen met een andere post in de begroting. De structurele uitname uit het gemeentefonds voor de uitvoeringskosten van de SVB, de zogenaamde 'trekkingsrechten' kunnen ondanks een verschuiving van PGB naar ZIN niet taakstellend op de formatie worden ingeboekt. Gezien de onzekerheid over de kostenontwikkeling evalueren de VNG en het ministerie van VWS deze afspraak na vier jaar (dus in 2026), op basis van de werkelijke uitvoeringskosten van de SVB voor de Jeugdwet en de Wmo. Op basis van de evaluatie kan besloten worden om de structurele uitname uit het gemeentefonds naar boven of naar beneden bij te stellen.

1.11 Bijdrage centrale financiering GDI

De financiering van de generieke digitale infrastructuur (GDI) wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 centraal onder gebracht bij het ministerie van BZK. Een centrale financiering draagt bij aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de GDI. De centrale financiering wordt gerealiseerd door de structurele bijdragen van departementen en medeoverheden. Deze structurele bedragen zijn niet te verrekenen met een post in de gemeentebegroting.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

2 Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

2.1 Maatschappelijke begeleiding statushouders

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden; in 2022 in totaal voor Hengelo ruim € 168.000 (71 personen * € 2.370). Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan de reserve decentralisatie-uitkeringen.

2.2 Invoeringskosten Omgevingswet

In de meicirculaire 2022 is reeds aangekondigd dat het Rijk in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire. Indicatief hadden we hiervoor al € 551.000 meegenomen in de verwerking van de meicirculaire 2022. Nu is € 553.000 beschikbaar gesteld. Het kleine verschil gaan we niet meer verrekenen in de begroting 2022.

2.3 Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)

De Wkb treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden. Zoals in de meicirculaire 2022 aangekondigd ontvangt de gemeente, voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeente nog moet treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2022 een indicatieve bijdrage van circa € 90.000. Daarnaast ontvangt de gemeente na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van ongeveer € 37.000. Het bedrag voor 2022 is in de septembercirculaire iets hoger. Dit kleine verschil gaan we niet meer verrekenen in de begroting 2022.

2.4 Leerlingenvervoer Oekraïne

De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt. De decentralisatie-uitkering ziet toe op de periode vanaf 1 maart 2022 tot aan de zomervakantie. De bedragen die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit Oekraïne, met peildatum 6 mei. In de uitkering wordt onderscheid gemaakt tussen leerlingen in het Voortgezet Onderwijs en leerlingen in het Primair Onderwijs. Gemeenten dragen de verantwoordelijkheid om naar eigen inzicht de middelen in te zetten. Wij stellen voor het bedrag van bijna € 11.000 te ramen op het taakveld waarop de werkelijke lasten voor het leerlingenvervoer Oekraïne worden geboekt.

2.5 Voortzetting pleegzorg algemene vreemdelingen voorzieningen

Het ministerie van BZK, het ministerie van JenV en de VNG hebben gezamenlijk wegingscriteria opgesteld voor de verdeling van de incidentele middelen ten behoeve van de verlengde opvang en begeleiding van alleenstaande minderjarige vluchtelingen. Voorgesteld wordt dit bedrag te ramen op het taakveld.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

3 Integratie-uitkeringen sociaal domein:

3.1 Participatie (coronacompensatie)

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor hetzelfde doel, aanvullend ruim € 69.000 voor Hengelo, beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022. Evenals voorgaande jaren stellen wij u voor dit bedrag te verstrekken aan de SWB.

4 Baten op stelposten gemeentefonds

4.1 *Omgevingswet (indicatief bedrag meicirculaire 2022)*
Zie de toelichting bij 2.2

4.2 *Wet kwaliteitsborging (indicatief bedrag meicirculaire 2022)*
Zie de toelichting bij 2.3

4.3 *Rectificatie ministerie van BZK m.b.t. landelijke stijging WOZ-waarden woningen*

Op 7 oktober 2022 hebben we van het ministerie (na eerdere rectificaties) een nieuwe rectificatie op de septembercirculaire ontvangen. In deze circulaire is gerekend met een stijging van de WOZ-waarden woningen voor eigenaren van circa 30% in 2023 ten opzichte van 2022. Door een fout in een formule is deze stijging twee keer te hoog geraamd door het ministerie. Dit werkt door in de gemeentefondsuitkering. Officieel wordt dit pas in de decembercirculaire 2022 gecorrigeerd, maar wij weten nu al hoe groot het structurele financiële effect is voor Hengelo (jaarlijks nadeel € 1,1 - 1,2 miljoen vanaf 2023). Vandaar dat we dit effect nu al hebben geraamd als stelpost binnen het gemeentefonds om het juiste financiële structurele beeld te geven.

5. Financieel effect septembercirculaire 2022 gemeentefonds

De doorrekening van de septembercirculaire 2022 leidt tot het volgend financieel effect voor de begrotingsjaren (* € 1.000; - = nadeel):

	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal financieel effect septembercirculaire 2022:	2.014	-121	-566	-927	3.498

De mutaties op basis van de septembercirculaire 2022 zijn voor 2022 verwerkt in de 2e Beleidsrapportage 2022. Het financieel effect hiervan is per saldo ruim € 2 miljoen voordelig. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door het voorschot van het BTW-compensatiefonds, de landelijke en gemeentelijke hoeveelheidsverschillen bij diverse verdeelmaatstaven. Daarnaast zijn er diverse (taak)mutaties, zoals de extra middelen voor de energietoeslag, inburgering, maatschappelijke begeleiding statushouders, leerlingenvervoer Oekraïne en coronacompensatie voor de SWB.

De mutaties voor 2023 e.v. zullen worden verwerkt in een (meerjarige) begrotingswijziging, na de vaststelling van de Beleidsbegroting 2023-2026 door uw gemeenteraad. Het effect op het begrotingssaldo is (* € 1.000; - = nadeel):

	2023	2024	2025	2026
Concept Beleidsbegroting 2023-2026	0	3.595	8.915	1.557
Totaal financieel effect septembercirculaire 2022	-121	-566	-927	3.498
Nieuw begrotingssaldo na septembercirculaire 2022	-121	3.029	7.988	5.055

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Na de verwerking van de septembercirculaire 2022 is er voor de jaren 2023 tot en met 2025 sprake van een negatiever beeld ten opzichte van de concept Beleidsbegroting 2023-2026. Door de eenmalige, gedeeltelijke 'reparatie' van het financieel ravijn in 2026 is er voor dit jaar een positiever beeld. Vanaf 2026/2027 zijn er nog grote onzekerheden over de structurele gemeentefinanciën. Hierbij merken we nadrukkelijk op dat in 2027 de gemeentefondsuitkering ongeveer € 6 miljoen lager is dan in 2026.

Het effect in 2023 e.v. wordt met name veroorzaakt door ontwikkelingen in het nominale deel van het accres, de landelijke en gemeentelijke hoeveelheidsverschillen bij diverse verdeelmaatstaven en diverse taakmutaties (bijv. inburgering).

6. Overige ontwikkelingen

Bijzondere bijstand

De Rechtbank Gelderland heeft in augustus jl. een uitspraak gedaan over de energietoeslag aan studenten. Als reactie op deze uitspraak blijft het kabinet bij het standpunt dat studenten als groep niet in aanmerking komen voor de categoriale bijzondere bijstand. Hun woonsituatie is zeer divers, wat doorwerkt in de energiekosten. Daarmee ondervinden niet alle studenten in dezelfde mate gevolgen van de stijgende energieprijzen. Dit laat onverlet dat individuele studenten wel in ernstige financiële problemen kunnen komen als gevolg van de stijgende prijzen. Studenten kunnen in die gevallen terecht bij de individuele bijzondere bijstand. Het kabinet stelt een bedrag van macro € 35 miljoen beschikbaar voor de uiterste gevallen waarin dit nodig is. Over de wijze van toekenning en de verdeling van de middelen gaat het kabinet nog in overleg met gemeenten. Uit de uitspraak van de Rechtbank Gelderland volgt dat de individuele bijzondere bijstand dan een redelijk alternatief moet bieden voor de eenmalige energietoeslag. Aangezien de voorwaarden voor de energietoeslag per gemeente kunnen verschillen is niet in het algemeen te stellen wat een redelijk alternatief is. Wel is, gezien de diversiteit in woonsituatie, het hebben van een energiecontract op naam een redelijke, aanvullende voorwaarde die gemeenten kunnen stellen. Hiermee wordt voorkomen dat studenten een beroep doen op de toeslag, terwijl ze niet onder de doelgroep vallen. Over de verdere uitwerking hiervan worden we nader geïnformeerd door de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen in samenspraak met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Goed Verhuurderschap

In het Coalitieakkoord van Rijk is afgesproken dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Deze afspraken worden uitgevoerd in de vorm van het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap en zullen naar verwachting in 2023 in werking treden. Het wetsvoorstel introduceert een landelijke basishoofnorm voor een goed verhuurderschap, in de vorm van algemene regels, waaraan verhuurders en verhuurbemiddelaars zich dienen te houden. Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel. De financiering bestaat uit een incidentele bijdrage voor de eenmalige kosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de landelijke regels en het instellen van het meldpunt. Daarnaast bestaat de financiering uit een structurele bijdrage voor de structurele kosten als gevolg van de landelijke algemene regels en het meldpunt. In de decembercirculaire 2022 worden wij geïnformeerd over de verdeling van deze financiële middelen.

Klimaat en Energie

Medeoverheden krijgen naar aanleiding van het Klimaatakkoord en het Coalitieakkoord veel nieuwe taken op het terrein van de sectoren gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, landbouw en elektriciteit. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft advies uitgebracht genaamd "Van Parijs naar Praktijk" uitgebracht met daarin de geschatte uitvoeringsmiddelen die medeoverheden nodig hebben voor de periode 2022-2030 voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

In de meicirculaire is reeds bekend gemaakt dat vanaf 2023 tot en met 2030 gemeenten en provincies, aanvullend op de reeds eerder toegekende middelen, extra uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid krijgen zodat zij hun uitvoeringskracht kunnen voorzetten en intensiveren. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten is van de toekomstige uitvoeringsmiddelen in de meicirculaire 2022 reeds naar 2022 verschoven. Over de resterende middelen die in het Coalitieakkoord van het Rijk zijn gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden voor het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere de VNG, het IPO en het Rijk. In 2024 wordt er een herijking uitgevoerd ten aanzien van de benodigde en beschikbare uitvoeringsmiddelen.

Onderzoeksagenda herijking verdeling gemeentefonds

In paragraaf 4.5 van de concept-Beleidsbegroting 2023-2026 hebben we gemeld dat we mogelijk te maken krijgen met mogelijke herverdeeleffecten in het gemeentefonds als gevolg van nieuwe onderzoeksuitkomsten. In de septembercirculaire 2022 is de volgende onderzoeksagenda weergegeven:

Onderzoek	Start	Oplevering	Welke gemeenten betrokken
Onderzoek 2022			
Financiële draagkracht	Eerste helft 2022	Uitgevoerd	N.v.t.
Sociaal domein	Eerste helft 2022	Uitgevoerd	N.v.t.
Grootstedelijkheid	Eerste helft 2022	Tweede helft 2022	G4 en 100.000+ gemeenten, onderzoek loopt
Centrumfunctie	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, 'nieuwe' gemeenten, kleine gemeenten
Eenpersoonshuishoudens	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Overige eigen middelen	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023 korte termijn Tweede helft 2023 lange termijn	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten, industriegemeenten, toeristische gemeenten
Onderzoek 2023-2025			
Gemeenten met specifieke kenmerken	Wordt in overleg met de expertgroep nader ingevuld		
Bestuur en ondersteuning	Eerste helft 2023	Tweede helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Evaluatie van het verdeelmodel	Eerste helft 2024	Begin 2025	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Onderzoek 2026 en verder			
Sociaal domein op basis van huishoudkenmerken	Eerste helft 2026	Tweede helft 2026	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer

14-074